

Vuk'uzenzele

Yi humelerisiwile hi: Vufambisi bya mfumo bya Vuhlangani na Mahungu (GCIS)

English/Xitsonga

Nyenyankulu 2022 Nkandziyiso 1

SONA ya 2022: Ku antswisa vutomi na tindlela to tihanyisa

Mfumo wu tibohile ku rhangisa vantu emahlweni, naswona wu tinyikile 100 ra masiku ku hetisisa kungu ra ku katsa tisekitara hinkwato eka ku kurisa ikhonomi ya Afrika-Dzonga, ku tumbuluxa mitirho na ku hunguta ndlala.

Leswi swi tshikeleriwile hi Presidente Cyril Ramaphosa eka Mbulavulo wa yena wa Xiyimo xa Rixaka wa 2022.

“Ntirho lowu wu ta aka ehenhla ka masungulo ya Kungu ra ku Akiwa hi Vuntshwa na ku Vuyelerisiwa ka Ikhonomi, leri ri tshamaka ra ha ri nongonoko wa hina wa ntolovelo wa ku aka ikhonomi hi vuntshwa,” a vula.

Eka ku vulavurisana na rixaka, Presidente u vule leswaku swirhangana swa mfumo swi le ku hluleni ka ntungu wa Vuvabyi bya Khonavhayirasi (COVID-19), ku aka switirhisiwa, ku engetela swikumwiwa swa laha tikweni, ku tumbuluxa mitirho na ku tirhana na nkayakayo wa eneji.

“Loko ku ri na xilo xin'we lexi hinkwerhu hi twananaka haxona, hi leswaku xiyimo xa

ntirho wa sweswi – xa vusweti lebyikulu, ku pfumaleka ka mitirho na nkandzingano – a xi amukeleki naswona a xi yiseki emahlweni.

Ku tumbuluxa mitirho

Lembe leri nga hela, mpimo wa ku pfumaleka ka mitirho wu fikelele levhele ya le henhlahenhla leyi rhekodiweke ya 34,9% eka kotara ya vunharhu, hikwalaho ka ku onheteriwa ka timali loku vangaweke hi COVID-19.

“Hinkwerhu ha swi tiva leswaku mfumo a wu tumbu-

luxi mitirho. Bindzu hi rona ri tumbuluxaka mitirho. Ntirhonkulu wa mfumo i ku tumbuluxa swiyimo leswi swi nga ta endla leswaku sekitaraleyi nga riki ya mfumo – havumbirhi leyikulu na leyitsongo – ti kota ku tumbuluka, ku kula, ku fikelela timakete letintshwa, ku tumbuluxa swikumwiwa leswintshwa, na ku thola vatirhi wo tala,” a vula.

Kwalomu ka 80% ta vatirhi lava thoriweke va tirha eka sekitaraleyi nga riki ya mfumo.

Presidente u vule leswaku

mfumo wu ta tivisa xikimi xo tiyisisa ku lomba lexintshwa ku pfuna mabindzu lamatsongo ku vuyelela.

Nongonoko wa Nhlohloloto wa Mitirho wa Presidente, lowu wu se seketeleke kutlula 850 000 ya swivandlanene swa mitirho, wu ta tlakusiwa. Vunyingi bya vavuyeriwa a ku ri vantshwa; kutlula 60% a ku ri vavasati.

Nhlohloloto lowu wa mitirho wu ta endla leswaku Ndzawulo ya Timhaka ta Xikaya yi kota ku thola 10 000 ya vantshwa lava nga tirhiki ku cinca tirhekodo ta maphepha ti va ta xidijitali, naswona Nkwama wa Mitirho ya Vanhu wu ta tumbuluxa 50 000 ya swivandla swin'wana swa mitirho. Ndzawulo ya Dyondzo ya le Henhla na Vuleteri yi ta ngenisa 10 000 wa mathwasana ya xithekiniki no dyondzela ntirho na vuleteri lama nga tirhiki etindhawini ta ntirho kusuka hi Dzivamisoko 2022.

Pulatifomo ya SAYouth.mobi, leyi pfunaka valavi va mitirho lavantsongo ku fikelela swivandlanene na nseketelo, sweswi yi na ku tlula 2.3 wa

timiliyoni ta vantshwa lava tsariseke. Eka lava, kutlula 600 000 va ngenisiwile eka swivandlanene swa mitirho.

“Vukorhokeri bya Vantshwa bya Rixaka lebyi pfuxetiweke byi ta thola ntlawa wa byona wo sungula wa 50 000 ya vanhu lavantsongo eku fambeni ka lembe leri taka [2023], ku tumbuluxa swivandlanene swa vanhu lavantsongo ku hoxa xandla emigangeni ya vona, ku hlukukisa swikili swa vona na ku kurisa ku tholeka ka vona.”

Mali ya nhlayiso ya SRD yi ya emahlweni

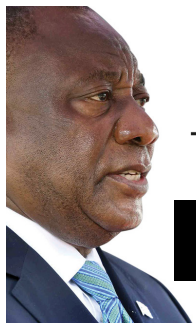
Mali ya Nhlayiso ya Mphalalo wa Vaaki wa Ntshikelelo (SRD) wa COVID-19, leyi yi pfuneke kutlula 10 ra timiliyoni ta vanhu lava nga tirhiki, yi engeteriwile hi lembe rin'wana – ku fika ekuheleni ka Nyenyankulu 2023.

Hi ku engetela, mfumo na vatirhisani va wona wu ta languta tindlela ta ku yisa emahlweni ku seketela vanhula va nga eka ntshikelelo wa timali hi mukhuva lowu wu fikelelekaka eka tiko eka nkarhi wo leha.

Mfikelelo wa misava

Mfumo wu le ku yeni emahlweni na mpfuxeto wa

Swi ya emahlweni eka pheji 2

MBULAVULO HI XIYIMO XA RIXAKA

Pheji 8-9

Nongonoko wa Telkom wo nyika nseketelo wu lawula matlhantlhelu ya swiphiso swa ICT

Pheji 10

Ku hlaya Vuk'uzenzele dawuniloda GOVAPP eka:

Secha SA Government eka Google playstore kumbe appstore

HLANGANA NA HINA

Vuk'uzenzele

@VukuzenzeleNews

Webusayiti: www.gcis.gov.za

Imeyili: vukuzenzele@gcis.gov.za

www.vukuzenzele.gov.za

Riq: (+27) 12 473 0103

Tshedimosetso House:

1035 cnr Frances Baard and Festival streets, Hatfield, Pretoria, 0083

YA MAHALA A YI XAVISIWI

Ku fika emakumu ka Xiyimo xa Mhangu swi le kusuhi eAfrika-Dzonga

Presidente Cyril Ramaphosa wa ha ku tivisa eka Mbulavulo wa yena wa Xiyimo xa Rixaka (SONA) leswaku mfumo wu kunguhata ku herisa Xiyimo xa Mhangu xa Rixaka tanihiloko tiko ri ri karhi ri nghena eka xiyimo lexintshwa eka malawulelo ya ntungu wa Vuvabyi bya Khoronavhayirasi (COVID-19).

"I xikongomelo xa hina ku herisa Xiyimo xa Mhangu xa Rixaka hi ku hatlisa xikan'wekan'we loko hi hetisisile magoza man'wana lama nga ehansi ka Nawu wa Rihanyo wa Rixaka na milawu yin'wana ku lawula ntungu lowu," ku vula Presidente.

Hi siku ra 15 Nyenyanankulu 2020, Presidente Ramaphosa u tivise Xiyimo xa Mhangu xa Rixaka hi ku landza Nawu wa Malawulelo ya Timhangu naswona u tivise magoza yo hambahambana ku lawula ku tumbuluka ka COVID-19.

Presidente Ramaphosa u vule leswaku kwalomu ka swipimelo hinkwaswo hi mayelana na nghingiriko wa ikhonomi na vanhu se swi susiwile, leswi swi nga tisiwa ngopfungopfu hikwalaho ka nongonoko wa ku hangalasiwa ka nsawutiso.

U tsundzuxe vaakatiko leswaku misawutiso hi yona vusirheleri bya kahle swinene ehenhla vuvabyi, rifu na COVID-19, leyi yi koxeke

ku lava ku fika eka 100 000 wa vutomi laha tikweni.

"Ndzi vurile mikarhi hinkwayo leswaku hi ku vona ka mina, loko a ndzi nga sawutisiwanga loko ndzi khomiwa hi COVID-19 hi N'wendzambahala, kumbe-xana a ndzi ta va ndzi nga yimangi laha ndzi nga yima kona," a ehleketisisa.

Presidente u teke nkarhi ku hlohlotela vanhu va Afrika-Dzonga ku kuma ntlhavelo lowo ponisa vutomi na ku ya emahlweni va landzelela magoza ya rihanyo ya masungulo na ku tshama va vambe ngoma.

"Hi ta kota ku ya emahlweni na vutomi bya hina, hambiloko xitsongwatso-ngwana xi ri exikarhi ka hina," a vula, a engetela le-

swaku ntungu wu nyan-yisile ku avana exikarhi ka vanhu lava va tirhaka na lava va nga tirhiki.

Nkwama wa Nseketelano Presidente Ramaphosa u tivise leswaku Nkwama wa Nseketelano wu hlengeletile R3.4 wa tibilyoni kusuka eka kutlula 300 000 ya vanhu va Afrika-Dzonga na tikhamphani, loko kutlula 400 ya vanhu na 100 ra tikhamphani ti nyiketerile nkarhi na vukorhokeri bya tona.

"Nkwama wu vile na xiave xa nkoaka swonghasi eka ku seketela angulo wa rihanyo ra rixaka na ku hunguta nkayakayo wa nhlayiso wa vanhu lowu tiko ra ka hina na vanhu va ka hina a va langutane na wona."

U khense munhu un'wana na un'wana loyi a hoxeke xandla eka nkwama lowu, ku katsa na Swirho swin'wana swa Palamende na matshalatshala man'wana ya ku seketela lava va hlaseriweke hi ntungu lowu.

Presidente u tlhele a xixima vatirhi va nhlayiso wa rihanyo na vatirhi lava tirhanaka na vavabyi hi ku kongoma lava va nga na xiave xa nkoaka eka ku lwisana na COVID-19.

"Rixaka ri na xikweleti lexikulu xa ku khensa eka vatirhi va nhlayiso wa rihanyo lava tiyimiseleke na le ka vatirhi van'wana lava tirhanaka na vavabyi hi ku kongoma lava va vekaka rihanyo na vutomi bya vona vini eka nxungeto ku ongola lava vabyaka na lava nga sirhelelekangiki hi nkarhi lowu," a vula. – **SAnews.gov.za**

Swi ya emahlweni ku suka ekapheji 1

misava na ku langutela ku pasisiwa ka Nawumbisi wa ku Tekiwa ka Misava lembe leru. Ku tumbuluxiwa ka Ejensi ya Nhluvukiso wa Vurimi na Mpfuxeto wa Misava swi ta tlhela swi hetisisiwa lembe leru.

"Ndzawulo ya Mitirho ya Mfumo na Switirhisi-wankulu yi ta hetisisa ku hundziseriwa ka 14 000 wa tihekita ta misava ya mfumo eka Ejensi ya Nhluvukiso wa Tiyindlu," ku vula Presidente.

U engetele leswaku ku na misava yo rimeka yo enela ku seketela timilyoni ta van'wamapurasi va mpimo lowutsongo eka vafuwi va tihuku, swifuwo, mihandzu na matsavu.

Kutlula 100 000 ya van'wamapurasi se va kumile tivhochara ta manyoro ku ndlandlamuxa ntshovelo wa vona naswona

nongonoko lowu wu ta ndlandlamuxiwa ku fikelela van'wamapurasi votala.

Vukungundwana na vugevenga

Kusuka eka ku tumbuluxa Khomixini ya Vulavisi bya Ku Tekiwa ka Vulawuri bya Mfumo hi vanhu lava nga na Matimba, ku lavisisa tikontiraka ta maxavelo ya tinhundzu na vukorhokeri lebyi fambelanaka na COVID-19, Presidente Ramaphosa u endle hinkwaswo leswi nga kotekaka loko swi ta eka ku herisa vukungundwana.

"Ku hava na rin'we ra matshalatshala ya hina ya ku pfuxa ikhonomi ya hina ri nga ta humelela loko hi nga tirhani na mpingu wa vukungundwana hi ku hetiseka," ku vula Presidente.

Ku nga si hundza 30 Khotavuxika, u ta andlala kungu ra leswi nga ta endliwa ku angula eka swibumabumelo swa Khomixini.

U hlamusele leswaku

tiejensi ta mfumo to hambanahambana ti le ku tirhisaneni ku kuma vaonhi, ku va xupula, na ku endla leswaku mali ya Mfumo leyi phangiweke yi vuyisiwa.

Vuhlayiseki na nsirhelelo swi ta tiyisiwa hi ku thoriwa ka 12 000 wa maphorisa na ku tumbuluxiwa hi vuntshwa ka tiforamu to hlayisa nawu emigangeni.

Ku lwisana na GBV

Mfumo wu ta tlhela wu ya emahlweni wu tiyisa nyimpi ehenhla ka madzolonga yo ya hi Rimbewu na ku Dlayeteriwa ka Vaxisati (GBVF) lembe leru, hi ku tirhisiwa ka Kungu ra Qhinga ra Rixaka hi mayelana na GBVF.

Milawu leyintshwa yinharhu se yi le ku tirheni ku tiyisa sisiteme ya vululami bya vugevenga na ku seketela lava poneke. "Ku simekiwa ka nawu lowu swi ta pfuna swinene eka ku tiyisisa leswaku milandzu yi tengisiwa hi ndlela leyi humelelaka, leswaku lava

poneke va sirheleriwa na leswaku ku va na swo sivele leswi tirhaka kahle."

Wun'wana wa milawu leyintshwa leyi Presidente Ramaphosa a kongomisa eka wona i Nawu wo Cinca swa Vugevenga na Timhaka leti Fambelanaka na Byona lowu sirhelelaka lava nga sirhelelekangiki eka ku xanisiwa ka vumbirhi. Nawu lowu wu pfumelela tikhoto ku thola vahlanganisi lava hi ku tirhisa vona, vanhu lavantsongo, mutsoniwa kumbe mudyuhari a nga kamberiwaka hawona eka mafambiselo ya le khoto.

Presidente a kongomisa na le ka Nawu wo Cinca Nawu wa Vugevenga (Milandzu ya swa Masangu na Timhaka leti Fambelanaka) lowuntshwa lowu wu endlaka leswaku nxaniso wa swa masangu na nkucetelo wo endla swa masangu na vanhu lava nga na vutsoniwa bya le miehleketsweni swi nga vi enawini. Nawu lowu wu tlhela wu vula

leswaku milandzu ya swa masangu ehenhla ka vanhu lava va tsoniweke emiehleketsweni yi fanele ku rhokodiwa eka Rhijisitara ra Rixaka ra Vaonhi va swa Masangu (NRSO).

Nawu wo Cinca Madzolonga ya le Mindyangwini wu tekela enhlokweni yin'wana ya mipfilungano eka vuxaka bya le mindyangwini lebyi nga na madzolonga. Nawu lowu wu pfumelela endlelo ro kuma swileriso swa nsirhelelo, naswona wu anamisile swiyimo leswi xikombelo xa xileriso xa nsirhelelo xi nga endliwaka ehansi ka swona.

Presidente Ramaphosa u vule leswaku Nawu lowu wu tlhela wu sirhelela vadyuhari eka mixaka hinkwayo ya madzolonga ya le mindyangwini, naswona wu tlhela wu pfumelela vae-ndli va swivilelo ku endla swikombelo swa xileriso xa nsirhelelo eka inthanete, swi va hlayisela nkarhi na tihakelo to teka rendzo.

government communications

Department: Government Communication and Information System
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

Tel: 012 473 0353

Email: vukuzenzele@gcis.gov.za

Address: Private Bag X745, Pretoria, 0001

Acting Head of Editorial and Production
Tyronne Seale | tyrone@gcis.gov.za

Acting Editor-in-Chief
Zanele Mngadi | zanelemngadi@gcis.gov.za

Managing Editor
Irene Naidoo | irene@gcis.gov.za

Writers
More Matshediso
Silusapho Nyanda

Graphic Designers
Tendai Gonese | Benny Kubjana

Production Assistants
Jauhara Khan | Sebastian Palmer

Language Practitioners
Nomgcibelo Motha | Boitumelo Phalatse
Thandolunye Magudulela | Sizwe Ziqubu

All rights reserved. Reproduction of the newspaper in whole or in part without written permission is strictly prohibited.

Vuk'uzenzele
is published by Government Communications (GCIS)

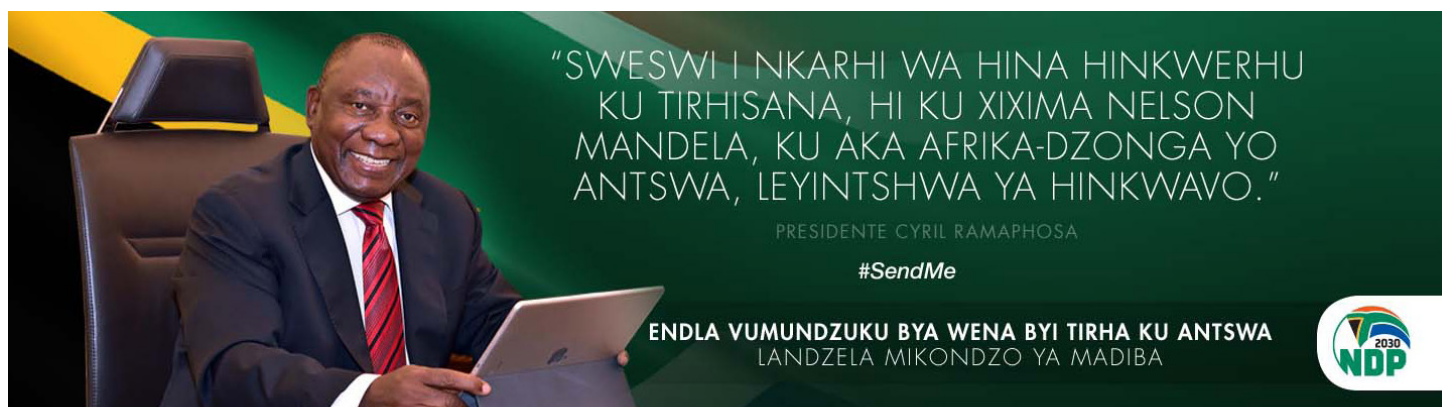

Printed by:

Distributed by:

ON THE DOT

Sekitara ya mfumo na leyi nga riki ya mfumo yi na nkoka eka ku kula ka ikhonomi

Tanihiloko hi ri karhi hi tirha ku kurisa ikhonomi ya hina na ku tumbuluxa mitirho, ku na njhekajekisano wo tala hi mayelana na swiave leswi fambelanaka swa mfumo na mabindzu eka ku lavana na swikongomelo leswi.

Vanhu van'wana va ringanyetile leswaku hi boheka ku hlawula exikarhi ka, eka tlhelo rin'we, mfumo lowu hluvukaka lowu wu vaka xiave xa nkoka swonghasi eka ku cinca ikhonomi na vaaki, kasi eka tlhelo lerin'wana sekitara leyi nga riki ya mfumo leyi ndlandlamukaka, leyi nyukaka, leyi yi lawulaka ku kula na mitirho. Ntiyiso hi leswaku hi swi lava havumbirhi bya swona. Hi lava mfumo lowu hluvukaka lowu nga na vuswikoti na sekitara leyi nga riki ya mfumo leyi cincacincaka no tirha hi xihatla. Hilava leswaku swi tirhisana na ku khomisana.

Mianakanyo leyi a hi yintshwa. Hi 1992, maku-menharhu wa malembe lama nga hundza, African National Congress yi amukele tsalwa leri tshuriweke 'Ready to Govern'. Tsala leri ri aneke swiletelo swa pholisi ya Afrika-Dzonga ya xidemokirasi naswona, eka ku lava ku fika malembe-xikhume manharhu, ri hlohotele tlhelo ra pholisi ya vulawuri bya xidemokirasi byo landzelelana.

Tsalwa lera 'Ready to Govern' ri anakanye hi mfumo wa xidemokirasi lowu nga na vutihlamuleri byo hetelela bya 'ku hlanganisa, ku kunguhata na ku letela nhluvukiso wa ikhonomi yo ya eka phetheni ya ku kula leyi yisekaka emahlweni' hi ku tirhisana

na nhlanganano wo yimela vatirhi, mabindzu na swiyenge swin'wana swa rixaka.

Ri vulavule hi xilaveko xa pholisi ya ikhonomi leyi endlaka leswaku ikhonomi yi va ya xidemokirasi no tumbuluxa swivandlanene swa mitirho leswi vuyerisaka swa muholo wo kota ku tihanyisa wa vanhu va Afrika-Dzonga hinkwavo.

Tsalwa leri ri tlhela ri anakanya hi 'sekitara leyi nga riki ya mfumo leyi cincacincaka, leyi tholaka swikili na vulemuki bya vanhu va Afrika-Dzonga hinkwavo ... na bya mingiriko ya mabindzu leyi yi hoxaka xandla hi ndlela yo tivikana eka ku tumbuluxiwa ka mitirho, leyi khutaziwaka hi ndlela yo gingiriteka.'

Eka Mbulavulo wa Presidente wa Xiyimo xa Rixaka, ndzi katsakanye hilaha mfumo, mabindzu na vatirhi va faneleke ku tirhisana hakona, van'wana na van'wana va ri karhi va tirhisa vuswikoti lebyi fanaka byi ri byoxe, ku tumbuluxa mitirho.

Xin'wana xa swilawuri swa nkoka lowukulu swa ku kula na mitirho i mabindzu lama nga ehansi ka vun'wini bya mfumo (tiSOE). Ma endla gezi, ma lawula tindhawu to nghena laha tikweni, ma aka magondzo na ku phakela mati leswi ikhonomi yi swi

lavaka ku kota ku tirha.

Kusukela loko ku vile na xidemokirasi, tiSOE leti ti ndlandlamukisile mifekelelo wa vukorhokeri bya masungulo hi ndlela yo tivikana eka swisiwana. Leswi hi swona swi endlaka leswaku xiphemu xa nkoka swonghasi xa nongonoko wa hina ku ri ku tiyisa mabindzu lama nga ehansi ka vun'wini bya mfumo, ku ma vuyisela evutshan'wini eka rihanyo ra timali, ku antswisa matirhelo ya wona ya mitirho na ku ma kotisa ku va na xiave xo vonaka swinene na ku va ma ri ntirho wo vuyerisa eka ikhonomi.

Ntiyiso eka xiave lexi anakanyiweke eka 'Ready to Govern', mfumo wu lawula havumbirhi ku kula na ku cinca hi ku tirhisa matshalatshala yo fana na pholisi ya mphikizano, ku lulamisela ku nyikiwa ka matimba ya ikhonomi eka vantima hi ku angarhela na milawu ya ndzingano wa matholelo, na hi ku yelanisa ku nyikiwa ka tilayisense to hambanahambana eka vukorhokeri byo katsa hinkwaswo na ku boheka ku nyika matimba.

Mfumo wu tlhela wu khumbeka hi ku kongoma eka ku tumbuluxiwa ka mitirho ehenhla ka vanhu lava thoriweke eka vukorhokeri bya mfumo. Nongonoko wa Mitirho ya Mfumo lowu

Ndlandlamuxiweke, lowu wu veke kona kusukela hi 2003, wu nyikile swivandlanene swa mitirho eka timiliyoni ta vanhu.

Ku nga ri kahle ngopfu, hi ku angula eka ku khumbeka ka ikhonomi ko onhetela ka ntungu wa COVID-19, mfumo lowu wu vekile tihlo eka ndlandlamuko wo tivikana swinene wa mitirho ya mfumo eka matimu ya tiko ra ka hina.

Nhlohlotelo wa Mitirho wa Presidente wu seketerile kutlula 850 000 ya swivandlanene hi nkarhinyana wa 16 wa tin'hwet. Hi ku engetela eka ku ndlandlamuxa mitirho ya mfumo, hi le ku nyikeni ka nseketelo eka vanhu lavantsongo lava nga tirhiki ku va lulamisela ntirho, hi va endla va tholeka na ku va hlanganisa na swivandlanene.

Ku na tindlela tin'wana to tala leti mfumo wu hoxaka xandla hatona hi ku kongoma eka ku tumbuluxiwa ka mitirho, ku katsa na hi ku tirhisa vuvukisi bya mpimo lowukulu eka switirhisiwankulu, ku tumbuluxiwa ka tizoni ta ikhonomi to hlawuleka na hi ku tirhisa nseketelo wa tiindasitiri ta ku kula leti lavaka vatirhi vo tala.

Nkongomo wo hlawuleka lembe leri wu le ka mabindzu lamatsongo, ma le xikarhi na lamatsongotsongo, eka mabindzunhlanganelo na sekitara leyi nga riki ya ximfumo.

Hi ku tumbuluxiwa hi vuntshwa ka xikimi xo tiyisisa ku lombalexi hi xi tiviseke emasunguleni ya tin'hwet ta ntungu wa COVID-19, hi le ku endleni leswaku mali yo 'tipfuxa' yi fikelelaka eka mabindzu lamatsongo.

Hi le ku ndlandlamuxeni ka nhlohlotelo wa xibalo xa ku thola na ku languta ku cinca kun'wana ka malawulelo yo hambanahambana ku olovisela mabindzu lamatsongo ku thola vanhu vo tala.

Tanihilaha ndzi kombiseke hakona eka Mbulavulo wa Presidente wa Xiyimo xa Rixaka, lama i man'wana exikarhi ka magoza lama hi nga eku ma tekeni tanihi mfumo "ku tumbuluxa swiyimo leswi swi nga ta endla leswaku sekitara leyi nga riki ya mfumo – havumbirhi leyikulu na leyitsongo – ti kota ku tumbuluka, ku kula, ku fikelela timakete letintshwa, ku tumbuluxa swikumiwa leswintshwa, na ku thola vatirhi vo tala."

Sekitara leyi nga riki ya mfumo yi thola tikotara tinharhu ta vatirhi va Afrika-Dzonga naswona yi endla kutlula mbirhixanharhu ya vuvukisi na ku tirhisiwa ka mali eka ndzavisiso na nhluvukiso.

Ku fambisana na mfumo lowu nga na vuswikoti na ku va lowu hluvukaka, tiko ra ka hina hikokwalaho ri lavaka na sekitara leyi nga riki ya mfumo leyi humelelaka leyi yi vekisaka eka vuswikoti lebyi vuyerisaka.

Loko mitirho ya sekitara leyi nga riki ya mfumo yi ri karhi yi ndlandlamuka, tindlela to tihanyisa to tala ta seketeriwa na ku yisiwa emahlweni. Tindhundu na vukorhokeri swi phakeriwa hi mpimo lowukulu naswona mfumo wa xidemokirasi wu kota ku hlengeleta malinhlengeleto yo tala ya nhluvukiso wa vanhu.

Tsalwa ra 'Ready to Govern' ri vula leswaku xiave xa mfumo "xi fanele ku fambelanisiwa na swilaveko swa ikhonomi ya rixaka hi ndlela leyi cincacincakaka", hambi yi le ku engeteleni ka sekitara ya mfumo eka tindhawu ta qhinga kumbe ku yi hunguta eka tin'wana.

A hi nge fikeleli ikhonomi yo tano ku ri hava haswimbirhi mfumo lowu hluvukaka wo tiya na ku va vuswikoti na sekitara leyi nga riki ya mfumo leyi kulaka hi ku hatlisa, leyi katsaka hinkwavo. A hi fanelangi ku komberiswa ku hlawula xin'we kumbe lexin'wana. Hi swi lava havumbirhi bya swona.